

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Școala doctorală Informatică Economică

TEZĂ DE DOCTORAT

Prezentată și susținută public de către autor:
IRINA-MIRUNA Ș. RADU

Titlul tezei de doctorat:

Componente pentru învățarea asistată de calculator

Conducător de doctorat:

Prof.univ.dr. Ion SMEUREANU

București, 2024

REZUMAT

În contextul transformărilor rapide din domeniul educațional și al integrării tehnologiei în procesul de învățare, învățarea asistată de calculator devine o componentă esențială în modernizarea sistemelor educaționale. Lucrarea de față abordează ca temă componentele reutilizabile în dezvoltarea software-ului educațional, un subiect de actualitate, având în vedere cerințele tot mai ridicate de flexibilitate, adaptabilitate și personalizare a proceselor educaționale.

Criza pandemică COVID-19 a accelerat tranziția către digitalizare și a expus limitările actuale ale sistemelor educaționale tradiționale, subliniind necesitatea unor soluții fiabile, scalabile și ușor de adaptat la diverse contexte. Deși există cercetări semnificative privind CBSD în ingineria software, aplicarea acestora în software-ul educațional este încă limitată. Lucrarea evidențiază relevanța importanța utilizării componentelor reutilizabile pentru a facilita personalizarea și adaptarea conținutului educațional, concentrându-se pe elaborarea și validarea unui ghid specific, adaptat cerințelor tehnice și pedagogice ale componentelor educaționale.

Scopul lucrării este acela de a analiza și evalua modul în care principiile dezvoltării bazate pe componente pot fi aplicate în software-ul educațional, cu accent pe dezvoltarea de componente reutilizabile care să îmbunătățească adaptabilitatea, scalabilitatea și eficiența procesului educațional asistat de calculator. În acest sens, este elaborat un framework pentru dezvoltarea acestora care îmbină criteriile tehnice și pedagogice, precum modularitatea, interoperabilitatea, compatibilitatea multiplatformă și alinierea la obiectivele educaționale.

Lucrarea are următoarele obiective: analiza contextului actual al educației digitale, identificarea principiilor fundamentale ale CBSD, dezvoltarea unui ghid metodologic și validarea acestuia prin transformarea unei componente tradiționale într-una tehnologizată. Experimentul realizat a demonstrat că ghidul propus oferă eficiență în dezvoltare, adaptabilitate la diverse contexte și economisirea resurselor necesare.

Rezultatele obținute evidențiază beneficiile dezvoltării pe bază de componente, incluzând creșterea accesibilității și reducerea timpului de dezvoltare. Ghidul propus a fost validat prin feedback-ul oferit de dezvoltatori și educatori, evidențiind utilitatea sa practică și claritatea

etapelor. De asemenea, lucrarea subliniază necesitatea colaborării dintre dezvoltatorii software și experții pedagogici, pentru a asigura crearea unor soluții educaționale coerente și eficiente.

Un aspect inovator al cercetării constă în integrarea inteligenței artificiale (AI) în procesul de dezvoltare a componentelor educaționale, oferind automatizare în generarea de cod și personalizarea experienței de învățare. De asemenea, teza dezvoltă un model de recunoaștere automată a formelor aplicabil în domeniul identificării unor componente de învățare, pornind de la cerințele de utilizare. Această abordare a demonstrat potențialul AI în reducerea costurilor și îmbunătățirea accesibilității.

În concluzie, cercetarea evidențiază importanța aplicării principiilor CBSD pentru dezvoltarea educațională, contribuind la modernizarea procesului de învățare și la crearea unor soluții educaționale scalabile și accesibile, adaptate cerințelor actuale din domeniul educației digitale.

CUPRINS

Rezumat.....	2
Mulțumiri.....	3
Introducere	9
1. Sistemul educațional în România și Europa	13
1.1. Modelul educațional european	13
1.2. Competențe-cheie și competențe transversale.....	14
1.3. Provocările educației în perioada virusului COVID-19 în România	18
Întrebările de cercetare	20
Metodologia cercetării.....	21
Rezultate	22
Concluzii	23
1.4. Strategia de digitalizare a educației în România.....	23
2. Software-ul educațional.....	27
2.1. Analiza software-ului educațional open-source	27
Obiective	27
Competențe în România	28
Software-ul open-source în educație	29
Metodologie.....	30
Software-ul selectat.....	31
Elaborarea listei de criterii de evaluare	32
Evaluarea software-urilor propuse.....	33
2.2. Problemele software-ului educațional în timpul COVID-19 - Revizuirea sistematică.....	37
Metodologie.....	37
Rezultate	39
3. Fundamente Teoretice: Componente Reutilizabile în Dezvoltarea Software.....	41
3.1. Principiul reutilizării în dezvoltarea software	41
Categorii de reutilizare.....	41
Beneficii și compromisuri ale reutilizării.....	45
Abordări ale reutilizării software.....	46
3.2. Principiile dezvoltării software bazate pe componente (CBSD)	48
Ce sunt componentele ?	49
Caracteristicile componentelor	50

Tipuri de reutilizare în cadrul componentelor	51
Tipuri de componente	52
3.3. Avantaje și provocări ale dezvoltării bazate pe componente, așa cum reies din literatura de specialitate	54
Metodologie	54
Rezultate	55
Beneficii CBSD	58
Provocări CBSD	60
3.4. Pașii dezvoltării de componente reutilizabile.....	62
Analiza cerințelor și specificațiilor	63
Analiza și proiectarea arhitecturii.....	63
Implementare.....	63
Integrare.....	64
Testarea	64
Lansarea în producție și întreținerea.....	64
4. CBSD în dezvoltarea de software educaționale	65
4.1. Componenta educațională	65
4.2. Caracteristici ale componentelor educaționale reutilizabile.....	66
Caracteristici generale	66
Caracteristici specifice	68
4.3. Rolul componentelor reutilizabile în depășirea provocărilor educaționale.....	70
Probleme generale în educația asistată de calculator	70
Probleme specifice identificate în timpul pandemiei COVID-19	73
5. Principii Fundamentale de Design pentru Componente Reutilizabile în Sisteme Educaționale.....	76
5.1. Principii ale modularității	76
5.2. Flexibilitatea și personalizarea componentelor.....	77
5.3. Separarea responsabilităților în designul componentelor educaționale	78
5.4. Design centrat pe utilizator în componentele educaționale	79
5.5. Asigurarea consecvenței între componente.....	80
5.6. Considerații etice în proiectarea componentelor educaționale.....	80
Accesibilitatea în sistemele educaționale	81
Confidențialitatea și securitatea datelor	82
Evitarea părtinirii în componentele de învățare algoritmică	83

Echitate și incluziune în instrumentele educaționale	84
6. Framework pentru dezvoltarea de componente educaționale reutilizabile	85
6.1. Introducere	85
6.2. Principiile de bază	87
Alinierea cu principiile pedagogie	87
Modularitate	87
Interoperabilitate	88
Reutilizabilitate.....	88
Personalizare și flexibilitate.....	89
Mentenabilitate și scalabilitate	89
6.3. Etapele dezvoltării componentelor educaționale reutilizabile.....	90
Etapa 1: Identificarea componentelor educaționale și corelarea cu principiile pedagogice	90
Etapa 2: Proiectarea arhitecturii componentelor.....	91
Etapa 3: Standarde și ghiduri pentru interoperabilitate.....	92
Etapa 4: Dezvoltarea componentei și asigurarea reutilizabilității în diverse contexte	93
Etapa 5: Implementarea și testarea.....	93
Etapa 6: Mentenanță și gestionarea versiunilor	94
Etapa 7: Asigurarea conformității etice	95
7. Experiment – Transformarea unei componente educaționale tradiționale într-o componentă tehnologizată	97
7.1. Obiective.....	97
7.2. Metodologia de cercetare	97
Designul experimentului	98
7.3. Alegerea tehnologiei	99
Cele mai populare tehnologii	99
Angular, React și Vue - soluții moderne pentru dezvoltarea de aplicații bazate pe componente ...	101
Metodologie.....	102
Rezultate	103
7.4. Aplicarea ghidului de bune practici.....	105
7.5. Rezultate și concluzii	118
8. Studiu de caz – aplicarea ghidului propus de către un grup de dezvoltatori	121
8.1. Evaluarea ghidului de către dezvoltatori.....	121
Metodologie.....	121

Chestionarul	122
Interviul.....	126
8.2. Concluzii și sugestii de îmbunătățire a ghidului.....	128
9. Impactul algoritmilor de Inteligență Artificială asupra dezvoltării tehnologiilor de învățare bazate pe componente.....	131
9.1. AI-ul ca instrument în dezvoltarea componentelor	131
Generarea automată de cod	131
9.2. AI pentru automatizarea testării și a asigurării calității	132
9.3. Evaluarea continuă a componentelor prin AI.....	132
9.4. Recunoașterea componentelor educative	133
Analiza și identificarea automată a componentelor.....	134
Etapele recunoașterii automate a componentelor	134
Clasificarea componentelor educaționale	145
Sugestii pentru reutilizarea și adaptarea componentelor	150
Evaluarea conformității cu ghidul.....	150
Avantaje	151
9.5. Provocări și considerente	151
Personalizarea învățării și păstrarea controlului pedagogic	151
Riscul de părtinire algoritmică (bias)	152
Lipsa transparenței și explicabilității algoritmilor AI	152
Asigurarea confidențialității și securității datelor	152
Gestionarea schimbărilor în curriculum și practici educaționale.....	152
10. Contribuții personale și concluzii finale	153
10.1. Contribuții personale.....	153
10.2. Concluzii.....	155
Lista lucrărilor publicate	158
Lista de figuri.....	160
Lista de tabele	161
ANEXE	162
Anexa 1 – Chestionar	162
Anexa 2 – Rezultate chestionar	165
Bibliografie.....	173

Cuvinte cheie:

e-learning, CBSD, dezvoltare software bazată pe componente, CAL, învățare asistată de calculator, reutilizare, COVID-19